

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
_____ (О. Б. Жильцов)
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Системна допомога підліткам та молоді з розладами
аутистичного спектра»

для студентів

спеціальності

016 Спеціальна освіта

(шифр і назва спеціальності (теї))

освітнього рівня

другого (магістерського рівня)

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми

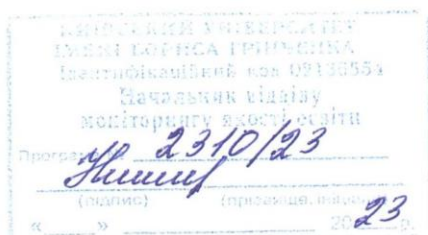
016.01.02 Втручання при аутизмі

(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації

(за наявності)

(назва спеціалізації)

Київ – 2023

Розробник:

Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Максимчук Марія Олександрівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Куценко Тетяна Олександрівна, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

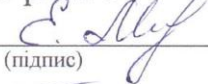
Викладачі:

Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Куценко Тетяна Олександрівна, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 28.08.2023 р. № 14

Завідувач кафедри (Олена МАРТИНЧУК)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Втручання при аутизмі)

(назва освітньої програми)

___ . ___ . 2023 р.

Керівник освітньої програми (Тетяна СКРИПНИК)
(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09 2023 р.

Заступник директора/декана (Роман ПАВЛЮК)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	заочна
Системна допомога підліткам та молоді з розладами аутистичного спектра		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1-2	-
Семестр	2-3	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	32	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	80	-
Форма семестрового контролю	Залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати у здобувачів освіти сучасні уявлення про виклики та проблеми осіб підліткового віку і молоді з аутизмом (сексуальна поведінка, працевлаштування, автономне проживання, міжособистісні стосунки) та шляхи дієвого вирішення цих питань з опорою на інноваційні методики і стратегії втручання, ефективність яких підтверджена міжнародним та вітчизняним досвідом; сприяти становленню здатності планувати та впроваджувати супровід підлітків та молоді з РАС задля досягнення ними самореалізації й становлення їхньої життєвої компетентності.

Завдання:

– формувати **загальні** компетентності:

ЗК-1 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3 Здатність працювати в команді.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;

– формувати **фахові** компетентності:

СК-1 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, зокрема з особами з розладами аутистичного спектра.

СК-3 Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4 Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5 Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7 Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8 Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9 Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СКУ-11 Здатність до планування та надання системної допомоги особам з аутизмом та їхнім родинам.

3. Результати навчання за дисципліною:

РН-1 Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН-2 Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН-3 Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і стратегії втручання для осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з розладами аутистичного спектра, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН-4 Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН-5 Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН-6 Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН-7 Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН-8 Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН-9 Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН-10 Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН-12 Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН-13 Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та

ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РНУ-15 Планувати і надавати системну допомогу особам з аутизмом та їхнім родинам.

4. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Особливості та мінливість розладів аутистичного спектра в онтогенезі							
Тема 1. Динаміка проявів РАС протягом життя	14	2	2	-	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	16	2	2	-	-	-	10
Змістовий модуль 2. Можливості діагностики РАС у підлітків та дорослих							
Тема 2. Особливості діагностики РАС у підлітковому, юнацькому і дорослому віці	14	2	-	2	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	16	2	-	2	-	-	10
Змістовий модуль 3. Супровід підлітків та молоді з РАС на шляху до успішної соціалізації							
Тема 3. Розвиток соціально-комунікативних та соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС	28	4	2	2	-	-	20
Тема 4. Стратегії статевого виховання підлітків з РАС	28	4	2	2	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом	58	8	4	4	-	-	40
Змістовий модуль 4. Формування навичок самостійності та незалежного проживання особи з РАС							
Тема 5. Формування життєвої компетенції осіб з РАС	14	2	-	2	-	-	10
Тема 6. Профорієнтація підлітків та працевлаштування дорослих з РАС: виклики і можливості	14	2	2	-	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	4	-	-	20
Усього за дисципліну	120	16	8	8	-	-	80

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ ТА МІНЛИВІСТЬ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В ОНТОГЕНЕЗИ

Тема 1. Динаміка проявів РАС протягом життя

Динаміка основних проявів аутизму в онтогенезі: порушення у сфері соціальної взаємодії, комунікації та обмежений репертуар дій. Типи перебігу РАС та прогноз. Прояви РАС у молоді та дорослих.

Супутні порушення при аутизмі: депресія, тривожні розлади, розлади харчової поведінки, порушення розумового розвитку – особливості проявів та можливості подолання.

Ключові слова: розлади аутистичного спектра, супутні порушення, основні прояви аутизму, прогноз.

Рекомендована основна література [1; 4; 5]

Рекомендована додаткова література [5; 6; 9; 10; 11; 12; 15; 20]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МОЖЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ РАС У ПІДЛІТКІВ ТА ДОРΟΣЛИХ

Тема 2. Особливості діагностики РАС у підлітковому, юнацькому і дорослому віці

Діагностика аутизму у дорослих: помилки й труднощі інтерпретації даних. Методика ADOS-2 (модуль 4): загальна характеристика та вимоги до діагноста, структура Модуля 4, особливості проведення діагностики підлітків, молоді і дорослих, які вільно розмовляють.

Ключові слова: ADOS-2, психологічна діагностика, розлади аутистичного спектра.

Рекомендована основна література [1; 5]

Рекомендована додаткова література [1; 6; 7; 14; 15; 16]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СУПРОВІД ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ З РАС НА ШЛЯХУ ДО УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Тема 3. Розвиток соціально-комунікативних та соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС

Соціальна взаємодія та комунікація як основні цілі психолого-педагогічного супроводу осіб з РАС протягом усього життя. Шляхи розвитку соціальної взаємодії та комунікації підлітків з РАС в інклюзивному освітньому середовищі. Специфіка застосування методів, заснованих на взаємодії з однолітками (Peer-Based Instruction and Intervention) при роботі з підлітками з РАС. Принципи формування комунікативних навичок у підлітків з РАСу межах ТЕАССН-підходу. Тренінг соціально-комунікативних навичок за програмою PEERS (Program for the Education and Enrichment of Relationship Skills): загальна характеристика та особливості реалізації.

Соціальні потреби підліткового віку та можливості підлітків з РАС. Групова терапія з однолітками – як метод розвитку соціально-комунікативних навичок підлітків з РАС. Принципи та етапи групової терапії, механізми роботи комунікативної групи.

Розвиток соціально-побутових навичок у підлітків і молоді з РАС як основа формування самостійності.

Ключові слова: підлітковий вік, соціальна взаємодія та комунікація, соціально-побутові навички, групова терапія з однолітками, комунікативна група.

Рекомендована основна література [1; 2; 3; 4]

Рекомендована додаткова література [5; 6; 8; 11; 13]

Тема 4. Стратегії статевого виховання підлітків з РАС

Сексуальність і аутизм: особливості, виклики і перспективи. Проблемна сексуальна поведінка підлітків з РАС: причини та шляхи подолання. Статеве виховання осіб з РАС – як профілактика виникнення проблемної сексуальної поведінки. Загальні принципи статевого виховання підлітків і молоді з РАС: послідовність, повторюваність, ясність та адекватність інформації, візуальний супровід.

Основні задачі статевого виховання особи з РАС та шляхи їх досягнення: розподіл людей за статтю і віднесення себе до певної статі; формування базових уявлень про фізіологію статевих відмінностей та зміни тіла в пубертаті; формування уявлення про «публічне» та «інтимне»; правила сексуальної безпеки.

Ключові слова: сексуальність, статеве виховання, публічний та інтимний простір, статеве дозрівання, статева та гендерна ідентичність.

Рекомендована основна література [2; 4]

Рекомендована додаткова література [2; 3; 4; 19; 21; 22]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОСТІ ТА НЕЗАЛЕЖНОГО ПРОЖИВАННЯ ОСОБИ З РАС

Тема 5. Формування життєвої компетенції осіб з РАС

Виклики і проблеми, що супроводжують юнаків і дорослих з РАС, планування переходу до етапу дорослості. Шляхи організації автономного проживання і життєдіяльності дорослих з РАС: навички фінансового планування, соціально-побутові навички, формування навичок гігієни та здорового способу життя. Питання побудови дружніх, романтичних, подружніх, сімейних стосунків.

Розвиток навичок організації дозвілля (менеджмент власного вільного часу) у підлітків і молоді з РАС.

Базові принципи психолого-педагогічного супроводу дорослих з РАС.

Ключові слова: автономія, життєва компетенція, дозвілля, дорослість.

Рекомендована основна література [2; 4]

Рекомендована додаткова література [6; 10; 11; 13; 15; 20]

Тема 6. Профорієнтація підлітків та працевлаштування дорослих з РАС: виклики і можливості

Сильні сторони і захоплення підлітка з РАС – як орієнтири профорієнтаційної роботи. Бар'єри на шляху до успішного працевлаштування і способи їх подолання: навички ділової комунікації, тайм-менеджменту, а також самопрезентації.

Стратегії успішного працевлаштування для дорослого з РАС.

Підтримка працедавця на шляху до організації інклюзивного робочого середовища.

Ключові слова: профорієнтація, ділова комунікація, тайм-менеджмент, самопрезентація.

Рекомендована основна література [2; 4]

Рекомендована додаткова література [6; 10; 11; 13; 15; 20]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Системна допомога підліткам та молоді з розладами аутистичного спектра»

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	4	4	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-	2	2	1	1
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	-	-	2	20	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	1	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	4	20	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	42	-	42	-	93	-	59
Максимальна кількість балів: 236									
Розрахунок коефіцієнта: $k=236/100=2,36$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ОСОБЛИВОСТІ ТА МІНЛИВІСТЬ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В ОНТОГЕНЕЗИ

Тема 1. Динаміка проявів РАС протягом життя

Завдання: Прочитайте та проаналізуйте статтю Murphy, Clodagh & Wilson, C. et al. (2016). Autism spectrum disorder in adults: Diagnosis, management, and health services development. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*. Volume 12. 1669-1686. 10.2147/NDT.S65455.

URL: https://www.researchgate.net/publication/305039027_Autism_spectrum_disorder_in_adults_Diagnosis_management_and_health_services_development Аналіз статті подайте у формі тез, обсягом 1-2 сторінки. Тези повинні відображати головні ідеї статті.

Форма подання: аналіз статті, поданий у тезах.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 б.)	Відповідає стандартам (0,75 б.)	Наближення до стандартів (0,5 б.)	Нижче стандартів (0 б.)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Узагальнення	Студент/ка	Студент/ка	Студент/ка точно	Студент/ка має

	коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	значні труднощі щодо узагальнення статті.
Джерела	Усі джерела, що використовуються для цитат, статистичних даних та фактів, є достовірними та цитуються правильно.	Усі джерела, що використовуються для цитат, статистичних даних та фактів, заслуговують довіри, і більшість із них цитуються правильно.	Більшість джерел, що використовуються для цитат, статистики та фактів, є достовірними та цитуються правильно.	Багато джерел є підозрілими (не заслуговують довіри) та/або не цитуються правильно.
Дедлайн	Самостійна робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Самостійна робота здана вчасно або затримана до 12 год.	Самостійна робота здана пізніше ніж 12-24 години від зазначеного терміну.	Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин.
Всього		5 балів		

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МОЖЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ РАС У ПІДЛІТКІВ ТА ДОРΟΣЛИХ

Тема 2. Особливості діагностики РАС у підлітковому, юнацькому і дорослому віці
Завдання: Прочитайте та проаналізуйте статтю Fusar-Poli Laura, Brondino Natascia, Politi Pierluigi, Agug Eugenio *Missed diagnoses and misdiagnoses of adults with autism spectrum disorder European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience (2022) 272:187–198.* URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00406-020-01189-w>
Аналіз статті подайте у формі тез, обсягом 1-2 сторінки. Тези повинні відображати головні ідеї статті.

Форма подання: аналіз статті, поданий у тезах.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 б.)	Відповідає стандартам (0,75 б.)	Наближення до стандартів (0,5 б.)	Нижче стандартів (0 б.)
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти обраної теми.	Розкрито тему та викладено основні моменти.	В тезах викладено деякі моменти.	В тезах не розкрито тему.
Узагальнення	Студент/ка	Студент/ка	Студент/ка точно	Студент/ка має

	коротко та лаконічно робить узагальнення з обраної теми.	використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	значні труднощі щодо узагальнення статті.
Джерела	Усі джерела, що використовуються для цитат, статистичних даних та фактів, є достовірними та цитуються правильно.	Усі джерела, що використовуються для цитат, статистичних даних та фактів, заслуговують довіри, і більшість із них цитуються правильно.	Більшість джерел, що використовуються для цитат, статистики та фактів, є достовірними та цитуються правильно.	Багато джерел є підозрілими (не заслуговують довіри) та/або не цитуються правильно.
Дедлайн	Самостійна робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Самостійна робота здана вчасно або затримана до 12 год.	Самостійна робота здана пізніше ніж 12-24 години від зазначеного терміну.	Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин.
Всього		5 балів		

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СУПРОВІД ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ З РАС НА ШЛЯХУ ДО УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Тема 3. Розвиток соціально-комунікативних та соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС

Завдання:

1. Ознайомтесь з принципами та особливостями проведення групового тренінгу соціальних навичок (Social Skills Training). Розробіть соціально-комунікативну гру, що може бути проведена в межах 1 групового заняття, пропишіть етапи гри та цілі, яким відповідає кожен етап.

Приклади ігор для тренінгу соціальних навичок можна побачити у додатках до статті: Olsson, N. C., Flygare, O., Cocco, C., Gorling, A., Rade, A., Chen, Q., Lindstedt, K., Berggren, S., Serlachius, E., Jonsson, U., Tammimies, K., Kjellin, L., & Bolte, S. Social skills training for children and adolescents with autism spectrum disorder: A randomized controlled trial. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 56(7), 2017. 585-592. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2017.05.001>

Форма подання: у вигляді таблиці.

Опис гри (матеріали, обладнання)	Етап	Мета

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття змісту	Творчо та креативно розкрито зміст та структуру гри/вправи.	В повному обсязі розкрито зміст та структуру гри/вправи.	Зміст та структуру гри/вправи розкрито не в повному обсязі.	Не розкрито змісту структури гри/вправи.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0

Етапи проведення	Етапи проведення гри/вправи перелічено у необхідному порядку покроково. Кожен крок пронумеровано і подано у вигляді окремого завдання.	Етапи проведення гри/вправи перераховано в логічному порядку, але кожен крок не пронумеровано та/або не оформлено окремими завданнями.	Етапи проведення гри/вправи перераховано, але їх розміщено не в логічному порядку.	Опис проведення гри/вправи не містить точного переліку етапів.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Матеріали	Всі матеріали та обладнання чітко та точно описані.	Майже всі матеріали та обладнання чітко і точно описані.	Більшість матеріалів та обладнання точно описані.	Багато матеріалів описано неточно або взагалі не описано.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Дедлайн	Самостійна робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Самостійна робота здана вчасно або затримана до 12 год.	Самостійна робота здана пізніше ніж 12-24 години від зазначеного терміну.	Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Всього		5 балів		

2. Розробіть покрокову візуальну інструкцію для підлітка з РАС, що вказує на послідовність дій у виконанні побутової дії. Наприклад, прання речей, приготування сніданку, прибирання у кімнаті тощо (це має бути 1 побутова дія на Ваш розсуд).

Форма подання: постер/буклет/брошура із послідовністю зображень.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Методичний матеріал (зображення)	Студент/ка раціонально підбирає методичний матеріал, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Студент/ка правильно підбирає методичний матеріал, враховує вікові особливості та особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Студент/ка підбирає методичний матеріал, однак не враховує вікові особливості мовленнєвого розвитку при певному порушенні.	Студент/ка не демонструє вміння підбирати методичний матеріал.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Змістові нововведення	Матеріал є сучасним, авторським, креативним, виконаним із використанням сучасних наочних матеріалів.	Матеріал є сучасним, авторським, але модифікованим, виконаним із використанням сучасних наочних матеріалів	Запропонований матеріал позбавлений авторського внеску, виконаний із використанням наочних матеріалів	Запропонований матеріал не містить ознаки сучасності, креативності, модифікованості.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Привабливість / дизайн	Матеріал надзвичайно привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Матеріал привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Матеріал є досить привабливим, хоча може бути дещо неохайним.	Матеріал оформлено без дотримання вимог.

<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Дедлайн	Самостійна робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Самостійна робота здана вчасно або затримана до 12 год.	Самостійна робота здана пізніше ніж 12-24 години від зазначеного терміну.	Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Всього	5 балів			

Тема 4. Стратегії статевого виховання підлітків з РАС

Завдання:

1. Розробіть постер для підлітка з РАС, що візуально демонструє поняття «згоди» у соціальному контексті. Опишіть також, як можна застосовувати цей постер. І вкажіть джерела, що було використано при виконанні завдання.

Форма подання: постер/буклет/брошура.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння шляхом чіткої та доступної візуалізації. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми або декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Оригінальність проєктів	Графічні зображення, що використані на постері/брошурі/флаєрі/буклеті, відображають винятковий ступінь студентської творчості у їх створенні та/або відтворенні.	Деякі графічні зображення, що використані на постері/брошурі/флаєрі/буклеті, відображають творчі здібності студентів у їх створенні та/або відтворенні.	Графічні зображення відтворено студентом/кою, але з використанням ідей інших.	Графічні зображення не відповідають темі.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Структурні елементи/позначення	Усі структурні елементи та позначення чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи та позначення чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів та позначень чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані або більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Привабливість / дизайн	Плакат надзвичайно привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Плакат привабливий з точки зору дизайну, макету та акуратності.	Плакат є досить привабливим, хоча може бути дещо неохайним.	Плакат дуже погано оформлений.

<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Заголовок	Постер/брошура/флаєр/ буклет містить досить креативний заголовок, який якісно оформлено.	Заголовок добре описує зміст та є читабельним на відстані.	Заголовок добре описує зміст та є читабельним на відстані.	Заголовок занадто малий та/або погано описує зміст постера/буклета/флаєра.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
	Всього			5 балів

2. Розробіть план-конспект бесіди з підлітком з РАС на тему статевого виховання. Тему оберіть самостійно і зазначте в назві роботи. План має містити чіткі фрази і формулювання, які можуть бути використані під час реальної бесіди.

Форма подання: план-конспект бесіди зі статевого виховання.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні аспекти планування дій.	Розкрито тему та викладено основні аспекти планування дій.	Викладено деякі аспекти планування дій.	Не розкрито тему.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Зовнішній вигляд плану	План містить пункти та підпункти для візуального оформлення матеріалу (складний план). Декілька мікротем об'єднуються в одному пункті плану, а потім конкретизуватися в підпунктах.	План містить декілька пунктів, з яких 1-2 пункти конкретизуються у підпунктах для візуального оформлення матеріалу.	План складається лише з пунктів (простий план).	План технічно не відредаговано.
<i>Бали</i>	1	0,5	0,25	0
Грамотність	Грамаітичні, орфографічні, лексичні, пунктуаційні помилки відсутні.	Є 1 помилка.	Є 2 і помилки.	Більше 2х помилок.
<i>Бали</i>	1	0,5	0,25	0
Дотримання дедлайну	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайну.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1	0,5	0,25	0
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОСТІ ТА НЕЗАЛЕЖНОГО ПРОЖИВАННЯ ОСОБИ З РАС

Тема 5. Формування життєвої компетенції осіб з РАС

Завдання: Розробіть план/перелік рутинних процедур (гігієна, відвідування лікарів, догляд за собою) для дорослого з РАС (для чоловіка або жінки, обирайте на Ваш розсуд). План має містити щоденні, щотижневі та щомісячні процедури.

Форма подання: у вигляді таблиці з планом/переліком процедур.

Щоденні процедури	Щотижневі процедури	Щомісячні процедури

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні аспекти планування дій.	Розкрито тему та викладено основні аспекти планування дій.	Викладено деякі аспекти планування дій.	Не розкрито тему.
<i>Бали</i>	<i>2</i>	<i>1,5</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
Зовнішній вигляд плану	План містить пункти та підпункти для візуального оформлення матеріалу (складний план). Декілька мікротем об'єднуються в одному пункті плану, а потім конкретизуватися в підпунктах.	План містить декілька пунктів, з яких 1-2 пункти конкретизуються у підпунктах для візуального оформлення матеріалу.	План складається лише з пунктів (простий план).	План технічно не відредаговано.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>	<i>0,25</i>	<i>0</i>
Грамотність	Грамотні, орфографічні, лексичні, пунктуаційні помилки відсутні.	Є 1 помилка.	Є 2 і помилки.	Більше 2х помилок.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>	<i>0,25</i>	<i>0</i>
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>	<i>0,25</i>	<i>0</i>
Всього	5 балів			

**Тема 6. Профорієнтація підлітків та працевлаштування дорослих з РАС:
виклики і можливості**

Завдання: Розробіть рекомендації/поради/план дій для роботодавця з організації інклюзивного робочого середовища, яке було б комфортним для працівника з РАС.

Форма подання: методичні рекомендації/поради/план дій, що подані у вигляді списку.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Відповідність завданню та глибина змісту.	Відповідає завданню, демонструє здатність глибоко аналізувати і творчо упорядковувати та представляти інформацію із джерел.	Відповідає завданню, демонструє здатність аналізувати та впорядковувати інформацію із джерел.	У недостатньому обсязі відповідає на запитання, недостатньо упорядковує інформацію та розкриває зміст питань.	Не відповідає завданню або демонструє недбале й поверхневе опрацювання матеріалу.
<i>Бали</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни вжито достаньо грамотно, Відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.

<i>Бали</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Дотримання дедлайна	Самостійна робота здана вчасно або раніше зазначеного терміну.	Самостійна робота здана вчасно або затримана до 12 год.	Самостійна робота здана пізніше ніж 12-24 години від зазначеного терміну.	Робота здана пізніше ніж 24 години від зазначеного терміну без поважних причин.
<i>Бали</i>	<i>1</i>	<i>0,75</i>	<i>0,5</i>	<i>0</i>
Всього	5 балів			

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Письмова робота, яка складається з 14 тестових питань різного рівня складності: 6 тестових питань рівня А (прості питання); 5 тестових питань рівня В (питання середнього рівня складності); 3 тестові питання рівня С (складні, пошукові питання).

Критерії оцінювання питань рівня А (прості питання): правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 1 бал. Максимум 6 балів за правильну відповідь на кожне питання цього рівня складності.

Критерії оцінювання питань рівня В (питання середнього рівня складності) – правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 2 бали. Максимум 10 балів за правильну відповідь на кожне питання цього рівня складності.

Критерії оцінювання питань рівня С (складні, пошукові питання) – правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 3 бали. Максимум 9 балів за правильну відповідь на кожне питання цього рівня складності.

Оцінка за МКР може складати від 0 (min) балів до 25 (max) балів.

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
Залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.
Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка з дисципліни «Системна допомога підліткам та молоді з розладами аутистичного спектра»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 80 год.

Модулі	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3		Модуль 4	
Назва модуля	Особливості та мінливість розладів аутистичного спектра в онтогенезі	Можливості діагностики РАС у підлітків та дорослих	Супровід підлітків та молоді з РАС на шляху до успішної соціалізації		Формування навичок самостійності та незалежного проживання особи з РАС	
Кіл. балів за модуль	42 бали	42 бали	93 бали		59 балів	
Теми	1	2	3	4	5	6
Теми Лекцій	Динаміка проявів РАС протягом життя (1 б.)	Особливості діагностики РАС у підлітковому, юнацькому і дорослому віці (1 б.)	Розвиток соціально-комунікативних та соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС (2 б.)	Стратегії статевого виховання підлітків з РАС (2 б.)	Формування життєвої компетенції осіб з РАС (1 б.)	Профорієнтація підлітків та працевлаштування дорослих з РАС: виклики і можливості (1 б.)
Теми сем. занять	Динаміка проявів РАС протягом життя (1 б.)	-	Розвиток соціально-комунікативних та соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС (1 б.)	Стратегії статевого виховання підлітків з РАС (1 б.)	-	Профорієнтація підлітків та працевлаштування дорослих з РАС: виклики і можливості (1 б.)
Робота на сем. зан.	10 балів	-	10 балів	10 балів	-	10 балів
Теми практич. занять	-	Особливості діагностики РАС у підлітковому, юнацькому і дорослому віці (1 б.)	Розвиток соціально-комунікативних та соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС (1 б.)	Стратегії статевого виховання підлітків з РАС (1 б.)	Формування життєвої компетенції осіб з РАС (1 б.)	-
Робота на практич. зан.	-	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	-
Самост. робота	5 балів	5 балів	10 балів	10 балів	5 балів	5 балів
Види пот. конт.	МКР 1 (25 балів)	МКР 2 (25 балів)	МКР 3 (25 балів)		МКР 4 (25 балів)	
Розрахунок коефіцієнта: $k=236/100=2,36$						

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Скрипник Т. В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху : монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 208 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30195>
2. Autism: A Guide for Adults Following Diagnosis. Wales Autism Research Centre (WARC). 2020. URL: <https://autismwales.org/resource/WEB-Autism-Booklet-English.pdf>
3. Olsson, N. C., Flygare, O., Coco, C., Gorling, A., Rade, A., Chen, Q., Lindstedt, K., Berggren, S., Serlachius, E., Jonsson, U., Tammimies, K., Kjellin, L., & Bolte, S. Social skills training for children and adolescents with autism spectrum disorder: A randomized controlled trial. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*. 2017. 56(7). P. 585-592. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2017.05.001>
4. Holtz K., Owings N., Ziegert A. Life Journey Through Autism: A Guide for Transition to Adulthood. *Southwest Autism Research & Resource Center (SARCC)*. 2021. 76 p. URL: <https://researchautism.org/resources/a-guide-for-transition-to-adulthood/>
5. Rujeedawa T., Zaman S.H. The Diagnosis and Management of Autism Spectrum Disorder (ASD) in Adult Females in the Presence or Absence of an Intellectual Disability. *Int. J. Environ. Res. Public Health*. 2022. №19. 1315. URL: <https://doi.org/10.3390/ijerph19031315>

Додаткова:

1. Деякі питання комплексної оцінки розвитку дітей з ООП Наказ МОН № 977 від 6.09.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-kompleksnoyi-ocinki-rozvitku-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebam>
2. Дубовик М. О. Стратегії статевого виховання підлітків та юнаків з розладами аутистичного спектра. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*. 2019. Вип. 13. С. 61-72. ISSN 2413-2578 URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29552/>
3. Дубовик М. О. Особливості психосексуального розвитку підлітків та юнаків з розладами аутистичного спектра. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2015. Вип. 2(37). С. 61-70. ISSN 2219-2654 URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27195/>
4. Дубовик М. О. Фактори, що пов'язані з поведінковими проявами сексуальності осіб із розладами аутистичного спектра. *Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. 2015. Вип. 30. С. 173-186. ISSN 2227-6246 URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27196/>
5. Кравець Ю.О. До питання формування соціально-психологічної компетентності підлітків з порушеннями інтелектуального розвитку С. 88-91. . *Інтеграція науки і практики в умовах модернізації спеціальної освіти України: збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 23-24 березня 2023 року / за заг.ред. С.Д.Яковлевої, Н.В.Кабельнікової*. ІваноФранківськ, 2023. С. 194-199. URL: http://ekhsuir.kspu.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/18115/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84.%20%D0%A1%D0%9E_23-24.03.2023.pdf?sequence=1#page=88
6. Островська К.О. Соціальна адаптація дорослих осіб з порушеннями розвитку. Львів : «Тріада плюс», 2012. 580 с. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Kn_Zbir.pdf
7. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навч.-метод. посібник / За заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ. 2018. 252 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne->

[navchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf](#)

8. Рябич Т.Г. Міжособистісні стосунки підлітків з аутистичним спектром проявів в умовах інклюзії. *Інтеграція науки і практики в умовах модернізації спеціальної освіти України: збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 23-24 березня 2023 року* / за заг.ред. С.Д.Яковлевої, Н.В.Кабельнікової. ІваноФранківськ, 2023. С. 194-199. URL: http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/18115/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84.%20%D0%A1%D0%9E_23-24.03.2023.pdf?sequence=1#page=194
9. Сільберман С. Що приховує аутизм. Майбутнє нейрорізноманіття. Київ: «Наш Формат». 2021. 512 с.
10. Скрипник Т. В., Супрун Г. В., Максимчук М. О. Соціальний розвиток дітей молодшого шкільного віку з аутизмом з опорою на методи з науково доведеною ефективністю. *Проблеми сучасної психології*. 2021. № 21. С. 75-82.
11. Скрипник Т. В. Феноменологія аутизму. Київ: Видавництво “Фенікс”, 2010. 388 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9001/1/monografiya%20NEW1.pdf>
12. Скрипник Т. В., Таран О. П., Мельник В. М. Алгоритм формування письма в учнів з розладами аутистичного спектра. *Correction and rehabilitation innovations: implementation of European experience : Scientific monograph*. «Baltija Publishing», Латвія, Рига, Латвія. 2023. С.247-261. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45857/>
13. Таран О. П. Теоретико-прикладні засади арт-супроводу родин, які виховують дітей з розладами аутистичного спектра, в умовах абілітаційних таборів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 58. Том 1. С. 94-99. URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_1/19.pdf
14. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації розлади аутистичного спектра. 2015. URL : <http://www.mif-ua.com/archive/article/42397>
15. Чуприков А. П., Хворова Г. М. Розлади спектра аутизму: медична та психолого-педагогічна допомога. Львів: Мс, 2012. 184 с.
16. Fuentes J., Hervás A., Howlin P. et al. ESCAP practice guidance for autism: a summary of evidence-based recommendations for diagnosis and treatment. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2020. URL: <https://doi.org/10.1007/s00787-020-01587-4>
17. Fusar-Poli Laura, Brondino Natascia, Politi Pierluigi, Agug Eugenio Missed diagnoses and misdiagnoses of adults with autism spectrum disorder *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience* (2022) 272:187–198. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00406-020-01189-w>
18. Ciarlante K. Understanding Autism: An Employer’s Guide. OAR Intern. 2012. 8p. URL: <https://researchautism.org/resources/understanding-autism-an-employers-guide/>
19. Hastie J., Stephens C. Vicarious Futurity: Parents' Perspectives on Locating Strengths in Adolescents with Autism.. *Aotearoa New Zealand Social Work*. 31. 2019. 89. 10.11157/anzswj-vol31iss1id505. URL:https://www.researchgate.net/publication/335193765_Vicarious_Futurity_Parents'_Perspectives_on_Locating_Strengths_in_Adolescents_with_Autism
20. Hénault I. Asperger’s syndrome and sexuality: From adolescence through adulthood. Jessica Kingsley Publishers Ltd. 2006. 208p.
21. Jobs & Careers for People With Autism. ELEM.Y. 2022. URL: <https://www.elemy.com/studio/autism-resources/jobs-and-careers/>
22. Urbano M. Relationships, Sexuality, and Intimacy in Autism Spectrum Disorders. *Recent Advances in Autism Spectrum Disorders*. 2013. Vol. 1. P. 427–450. URL:<https://www.intechopen.com/chapters/43429>

Ресурси для неформальної та інформальної освіти

1. Онлайн-курс «Сексуальна освіта» (сертифікат 10 годин). URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:EPF+SEXED101+2018_T2/about
2. Вебінари «Anxiety in Autism Spectrum Disorder» та «Diagnosis of Autism Spectrum Disorder» (з подальшим розробленням проєкту). URL: <https://med.stanford.edu/childpsychiatry/Ukraine.html>

Художні фільми, серіали:

1. «Людина дощу» URL: https://uakino.club/filmy/genre_drama/220-lyudina-doschu.html
2. «Хороший лікар» URL: https://uakino.club/series/drama_series/8675-dobriy-lkar-horoshiy-lkar.html
3. «Форрест Гамп» URL: https://uakino.club/filmy/genre_comedy/105-forrest-amp.html

ДОДАТКИ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Особливості та мінливість розладів аутистичного спектра в онтогенезі

Семинар 1. Динаміка проявів РАС протягом життя

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації теоретичного матеріалу.

Питання для дискусії:

Прояви РАС у молоді та дорослих. Супутні порушення при аутизмі: депресія, тривожні розлади, розлади харчової поведінки, порушення розумового розвитку – особливості проявів та можливості подолання.

Практичне завдання:

- Опрацювати рекомендоване джерело: Conditions that can occur with autism. The Australian Parenting Website. URL: <https://raisingchildren.net.au/autism/learning-about-autism/about-autism/conditions-that-occur-with-asd#co-occurring-conditions-and-autism-nav-title>
- Описати втручання при коморбідних розладах за схемою: симптоми та частота проявів; стратегії втручання (в т.ч. візуальні засоби втручання), додаткові можливості отримати допомогу.
- Презентувати на семінарі.

Форма подання: презентація Microsoft PowerPoint.

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Представлення інформації	Вся інформація, представлена в презентації, є чіткою, точною та ретельно підбраною на основі опрацьованої літератури.	Більшість інформації, представлена в презентації, є здебільшого чіткою, точною та ретельно підбраною.	Частина інформації, представлена в презентації, є чіткою та точною, або не ретельно підбраною.	Інформація, представлена в презентації, не відповідає завданню.
Бали	2	1	0,5	0
Узагальнення та результати роботи	Знання з теми засвоєно, а загальні результати представлено і ефективно використано для роботи на занятті.	Знання з теми здебільшого засвоєно, а результати представлено в презентації.	Узагальнення результатів підготовчої роботи дещо утруднене.	Результати роботи не формулюються студентом.
Бали	2	1	0,5	0
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.		Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1		0,5	0
Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття,	Студент/ка підготовлений до заняття,	Студент/ка т загалом орієнтується в	Студент/ка не підготовлений до заняття.

	демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Можливості діагностики РАС у підлітків та дорослих

Практичне заняття 1. Особливості діагностики РАС у підлітковому, юнацькому і дорослому віці

Мета: оволодіти навичками аналізу відео матеріалів з проблематики дисципліни.

Питання для дискусії:

Діагностика аутизму у дорослих: помилки й труднощі інтерпретації даних.

Практичне завдання:

1. Перегляньте фільм «Людина дощу» https://uakino.club/filmy/genre_drama/220-lyudina-doschu.html.
2. Опишіть діагностичні критерії що вказують на розлади аутистичного спектра. та їх прояви.
3. Проілюструйте означені діагностичні критерії прикладами поведінки героя фільму.
4. Обговоріть виконане завдання на практичному у дискусії.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе у документі Microsoft Word.

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Структурні елементи	Чітко визначено та обрано потрібні структурні елементи й особливості, які представлено структурно-логічно.	Визначено та представлено структурні елементи завдання та їх особливості.	Не чітко визначено структурні елементи та/або особливості їх застосування.	Вкрай недостатньо інформації про структурні елементи в роботі.
Бали	2	1	0,5	0
Викладення інформації	Інформація викладена в роботі є чіткою, точною, ретельно підбраною та структурованою.	Більшість інформації, викладеної в роботі, є чіткою, точною та ретельно підбраною.	Інформація, представлена в роботі, є частково точною або не є структурованою.	Інформація, представлена в роботі, не структурована.
Бали	2	1	0,5	0
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0

<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Супровід підлітків та молоді з РАС на шляху до успішної соціалізації

Практичне 2. Розвиток соціально-комунікативних навичок у підлітків та молоді з РАС

Мета: оволодіти навичками аналізу відео матеріалів з проблематики дисципліни.

Питання для дискусії:

Соціальна взаємодія та комунікація як основні цілі психолого-педагогічного супроводу осіб з РАС протягом усього життя. Шляхи розвитку соціальної взаємодії та комунікації підлітків з РАС в інклюзивному освітньому середовищі.

Практичне завдання:

1. Передивіться та проаналізуйте відео про можливості тренінга соціальних навичок від PEERS: <https://www.youtube.com/watch?v=HJwq7gg2Pw0>
2. Розробіть фрагмент методики для встановлення і розвитку дружніх стосунків у підлітків і молоді з РАС, враховуючи особливості соціальних труднощів при РАС.
3. Обговоріть виконане завдання на практичному у дискусії.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе у документі Microsoft Word.

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Структурні елементи	Чітко визначено та обрано потрібні структурні елементи й особливості та представлено структурно-логічно.	Визначено та представлено структурні елементи завдання та їх особливості.	Не чітко визначено структурні елементи та/або особливості їх застосування.	Вкрай недостатньо інформації про структурні елементи в роботі.
Бали	2	1	0,5	0
Викладення інформації	Інформація викладена в роботі є чіткою, точною, ретельно підбраною та структурованою.	Більшість інформації, викладеної в роботі, є чіткою, точною та ретельно підбраною.	Інформація, представлена в роботі, є частково точною або не є структурованою.	Інформація, представлена в роботі, не структурована.
Бали	2	1	0,5	0

Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

Семінар 2. Розвиток соціально-побутових навичок у підлітків та молоді з РАС

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації теоретичного матеріалу.

Питання для дискусії:

Соціальна взаємодія та комунікація як основні цілі психолого-педагогічного супроводу осіб з РАС протягом усього життя. Шляхи розвитку соціальної взаємодії та комунікації підлітків з РАС в інклюзивному освітньому середовищі.

Практичне завдання:

- Здійснити пошук та аналіз Інтернет-джерел з даної проблематики.
- Написати есе на тему «Чи можливо вирішити проблему опанування соціально-побутових навичок у дітей і дорослих з РАС за рахунок розвитку соціально-комунікативних вмінь та навичок?»
- Обговорити виконане завдання на семінарському у дискусії.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе у документі Microsoft Word.

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Викладення інформації	Інформація, викладена в есе згідно з правилами, є чіткою, точною, ретельно підбраною та проаналізованою.	Більшість інформації, викладеної в есе, є чіткою, точною та ретельно підбраною.	Інформація, представлена в есе, є частково точною або не є ретельно підбраною.	Інформація, представлена в есе, не є точною.
Бали	2	1	0,5	0
Розкриття теми	Ґрунтовно розкрито тему есе.	Достатньо повно розкрито тему есе.	Не достатньо розкрито тему есе.	Тему есе не розкрито.
Бали	2	1	0,5	0

Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

Семінар 3. Стратегії статевого виховання підлітків з РАС

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації теоретичного матеріалу.

Питання для дискусії:

Сексуальність і аутизм: особливості, виклики і перспективи. Проблемна сексуальна поведінка підлітків з РАС: причини та шляхи подолання. Статеве виховання осіб з РАС – як профілактика виникнення проблемної сексуальної поведінки.

Практичне завдання:

1. Здійснити аналіз рекомендованих джерел.
2. Розкрити основні задачі статевого виховання підлітків і молоді з РАС як профілактики виникнення проблемної поведінки та шляхи їх досягнення у вигляді презентації.
3. Презентувати на семінарі.

Форма подання: презентація з 6-8 слайдів у Microsoft PowerPoint.

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Представлення інформації	Вся інформація, представлена в презентації, є чіткою, точною та ретельно підбраною на основі опрацьованої літератури.	Більшість інформації, представленої в презентації, є здебільшого чіткою, точною та ретельно підбраною.	Частина інформації, представленої в презентації, є чіткою та точною, або не ретельно підбраною.	Інформація, представлена в презентації, не відповідає завданню.
Бали	2	1	0,5	0

Узагальнення та результати роботи	Знання з теми засвоєно, а загальні результати представлено і ефективно використано для роботи на занятті.	Знання з теми здебільшого засвоєно, а результати представлено в презентації.	Узагальнення результатів підготовчої роботи дещо утруднене.	Результати роботи не формулюються студентом.
Бали	2	1	0,5	0
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

Практичне заняття 3. Стратегії статевого виховання підлітків з РАС

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації методичного матеріалу.

Питання для дискусії:

Сексуальність і аутизм: особливості, виклики і перспективи. Проблемна сексуальна поведінка підлітків з РАС: причини та шляхи подолання. Статеве виховання осіб з РАС – як профілактика виникнення проблемної сексуальної поведінки.

Практичне завдання за результатами виконання самостійної роботи.

- Презентувати результати самостійної роботи: постер для підлітка з РАС, що візуально демонструє поняття «згоди» у соціальному контексті та план-конспект бесіди зі статевого виховання.
- В мікрогрупах розробити загальний проект заходу щодо статевого виховання підлітка чи молодшої людини з РАС для подолання цих труднощів в цій сфері.

Форма подання: груповий проект – презентація у вигляді виступу (структурований текст/ плакат/презентація).

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				

Структурні елементи	Чітко визначено та обрано потрібні структурні елементи й особливості, які представлено структурно-логічно.	Визначено та представлено структурні елементи завдання та їх особливості.	Не чітко визначено структурні елементи та/або особливості їх застосування.	Вкрай недостатньо інформації про структурні елементи в роботі.
Бали	2	1	0,5	0
Викладення інформації	Інформація, викладена в роботі, є чіткою, точною, ретельно підбраною та структурованою.	Більшість інформації, викладеної в роботі, є чіткою, точною та ретельно підбраною.	Інформація, представлена в роботі, є частково точною або не є структурованою.	Інформація, представлена в роботі, не структурована.
Бали	2	1	0,5	0
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Формування навичок самостійності та незалежного проживання особи з РАС

Практичне заняття 4. Формування життєвої компетенції осіб з РАС

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації методичного матеріалу.

Питання для дискусії:

Виклики і проблеми, що супроводжують юнаків і дорослих з РАС, планування переходу до етапу дорослості. Шляхи організації автономного проживання і життєдіяльності дорослих з РАС.

Практичне завдання

1. Перегляньте фільму «Рай океану» / Ocean Heaven (2010р.).
<https://www.youtube.com/watch?v=S5GKDNB-AXQ>
2. Обговорити труднощі головного героя фільму (юнака з розладами аутистичного спектра) та шляхи їх подолання на практичному у дискусії.
3. В міні групах розробити у вигляді презентації шляхи організації автономного проживання осіб з РАС у презентації, що охоплює такі пункти: планування активностей; набуття навичок фінансової грамотності; розвиток соціальних компетентностей;

планування вільного часу.

Форма подання: з 6-8 слайдів у Microsoft PowerPoint.

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Представлення інформації	Вся інформація, представлена в презентації, є чіткою, точною та ретельно підбраною на основі опрацьованої літератури.	Більшість інформації, представленої в презентації, є здебільшого чіткою, точною та ретельно підбраною.	Частина інформації, представленої в презентації, є чіткою та точною, або не ретельно підбраною.	Інформація, представлена в презентації, не відповідає завданню.
Бали	2	1	0,5	0
Узагальнення та результати роботи	Знання з теми засвоєно, а загальні результати представлено і ефективно використано для роботи на занятті.	Знання з теми здебільшого засвоєно, а результати представлено в презентації.	Узагальнення результатів підготовчої роботи дещо утруднене.	Результати роботи не формулюються студентом.
Бали	2	1	0,5	0
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів

Семинар 4. Профориєнтація підлітків та працевлаштування дорослих з РАС: виклики і можливості

Мета: оволодіти навичками аналізу та систематизації методичного матеріалу.

Питання для дискусії:

Сильні сторони і захоплення підлітка з РАС – як орієнтири профориєнтаційної роботи. Бар'єри на шляху до успішного працевлаштування і способи їх подолання: навички ділової комунікації, тайм-менеджменту, а також самопрезентації.

Практичне завдання:

1. Опрацюйте статтю: Hastie, Jan & Stephens, Christine. (2019). Vicarious Futurity: Parents' Perspectives on Locating Strengths in Adolescents with Autism. Aotearoa New Zealand Social Work. 31. 89.10.11157/anzswj-vol31iss1id505. URL : https://www.researchgate.net/publication/335193765_Vicarious_Futurity_Parents'_Perspectives_on_Locating_Strengths_in_Adolescents_with_Autism
2. Перегляньте відео Temple Grandin: How One Autistic Woman Changed the Cattle Industry <https://www.youtube.com/watch?v=pMBjxyXhtc>
3. В мікрогрупах розробити проект рекомендацій для батьків щодо успішної професійної самореалізації підлітка/молодої людини з РАС.

Форма подання: груповий проект – презентація у вигляді виступу (структурований текст/плакат/презентація).

Критерії оцінювання:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Представлення інформації	Вся інформація, представлена в презентації, є чіткою, точною та ретельно підбраною на основі опрацьованої літератури.	Більшість інформації, представленої в презентації, є здебільшого чіткою, точною та ретельно підбраною.	Частина інформації, представленої в презентації, є чіткою та точною, або не ретельно підбраною.	Інформація, представлена в презентації, не відповідає завданню.
Бали	2	1	0,5	0
Узагальнення та результати роботи	Знання з теми засвоєно, а загальні результати представлено і ефективно використано для роботи на занятті.	Знання з теми здебільшого засвоєно, а результати представлено в презентації.	Узагальнення результатів підготовчої роботи дещо утруднене.	Результати роботи не формулюються студентом.
Бали	2	1	0,5	0
Термінологічна та орфографічна грамотність	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок.	Терміни та поняття вжито достатньо грамотно, відсутність помилок.	Допущено незначні помилки.	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)				

Активність та участь	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений до заняття.
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
Всього				11 балів